

ท่องเที่ยวข้ามบางขุนเทียน-ชายทะเล

“เมล็ดข้าว” เรื่องและภาพ

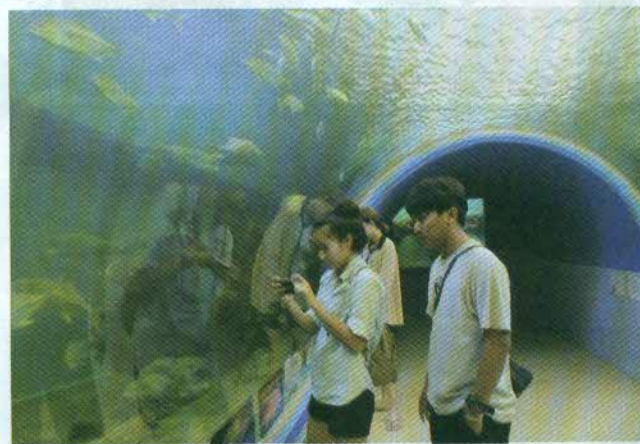

รูปปั้นปลาวาฬรูดำ สัญลักษณ์ของอะควาเรียมที่มองเห็นแต่ไกล

ภายในอุโมงค์ปลา

อะควาเรียม - ศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำสมุทรสาคร ห้องเรียนรัฐธรรมนูญชาติของเยาวชน

นักศึกษามาชมอุโมงค์ปลา

ปลาการ์ตูนอานม้า

ปลาผีเสื้อพระจันทร์

เบญจมาศ บุญอบรม นักวิชาการกรมประมงศูนย์วิจัยและพัฒนา
ประมงชายฝั่งสมุทรสาคร กับปลาทุที่ สุทธิชัย ฤทธิธรรม ปราชญ์
ปลาทุเมืองไทย พร้อมทีมงานเพาะเลี้ยงไว้

ปลาช่อนอะเมซอนที่สต๊าฟไว้เป็นมูมถ้ายรูปอีกมุมหนึ่ง

ปลาทุที่เพาะเลี้ยง

พญาสัตบรรณหรือต้นดินเปิด ต้นไม้มงคลของจังหวัดสมุทรสาคร ออกดอกสีเขียวย่อมน สีขาวอมเหลือง เป็นช่อตามปลายกิ่ง ดอกเป็นกลุ่มคล้ายดอกเข็ม มีกลิ่นหอมจัดในช่วงเย็นๆทั่วลานพญาสัตบรรณ ประวัติศาสตร์อันเป็นมงคลของจังหวัดสมุทรสาคร ได้รับการบันทึกไว้ว่า เมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2537 ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร ได้รับพระราชทานพันธุ์ไม้พญาสัตบรรณจาก สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ ในโอกาสที่เสด็จไปทรงเป็นองค์ประธานเปิดวันรณรงค์โครงการปลูกป่าเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงครองราชย์เป็นปีที่ 50 ณ ศูนย์การประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ และเพื่อความเป็นสิริมงคลของประชาชนชาวสมุทรสาคร ผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร จึงได้นำพันธุ์ไม้สัตบรรณพระราชทาน มาปลูกเป็นปฐมฤกษ์ ในกิจกรรมวันปลูกต้นไม้ ตามโครงการปลูกป่าถาวรเฉลิมพระเกียรติ ที่บริเวณหน้าศาลากลางจังหวัดสมุทรสาคร

จังหวัดสมุทรสาครเป็นเมืองเศรษฐกิจ จังหวัดชายทะเลตั้งอยู่ปากแม่น้ำท่าจีน ชุมชนใหญ่บ้านท่าจีน ตั้งอยู่บริเวณปากอ่าวไทย ในรัชสมัยสมเด็จพระมหาจักรพรรดิ แห่งกรุงศรีอยุธยา ต่อมาในสมัย**พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 4)** โปรดเกล้าฯให้เปลี่ยนชื่อเมืองสาครบุรี เป็นเมืองสมุทรสาคร **พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5)** มีพระราชดำริที่จะสร้างความเจริญให้ท้องถิ่น โดยใช้รูปแบบการปกครองแบบสุขาภิบาล วันที่ 18 มีนาคม 2448 มีพระบรมราชโองการให้ยกฐานะตำบลท่าฉลอม เป็นสุขาภิบาลท่าฉลอม ถือเป็นสุขาภิบาลแห่งแรกในหัวเมืองของประเทศไทย ต่อมาในสมัย**พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 6)** ให้เปลี่ยนชื่อเมืองเป็นจังหวัดสมุทรสาคร

ศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำจังหวัดสมุทรสาคร ตั้งอยู่เลขที่ 127/33 หมู่ 8 ตำบลโคกขาม อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร 74000 เดินทางจากกรุงเทพฯ บนถนนพระราม 2 มุ่งหน้าไปยังตลาดมหาชัยเมืองใหม่ ผ่านโรงพยาบาลมหาชัย โรงพยาบาลสมุทรสาคร ผ่านหมู่บ้านสวนปาล์มเข้ามาตามเส้นทางจนมาถึงจุดชมวิวะระบบนิเวศน์ที่เรียกกันว่าทะเลกรุงเทพฯ รูปปั้นปลาวาฬรูปร่างตัวเบ้อเริ่มอยู่บริเวณด้านหน้าศูนย์เหนือศาลากลางน้ำเป็นจุดสังเกตเห็นได้อย่างเด่นชัด บริเวณด้านหน้าศูนย์มีเตาทะเล ปลาช่อนทะเล ปลาช่อนที่สดพื้ไว้ด้านหน้าเพื่อให้นักท่องเที่ยว และเด็กๆถ่ายรูปเป็นที่ระลึก ไม่ไกลจากนั้น ยังมีโครงการปักไม้ไผ่ชะลอคลื่น

และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ จุดชมปลาโลมาศาลเจ้าพ่อมัจฉานุ หมู่บ้านชาวประมง

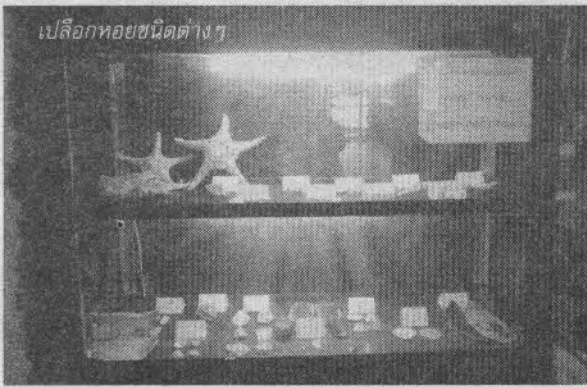
เสียงเด็กนักเรียนหญิงชายชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนพรรัตนพัฒนศาสตร์ (ซอยบางกระดี 29) ที่คุณครูจัดทัศนศึกษานอกสถานที่ด้วยรถโรงเรียน จำนวน 5 คัน มาถึงตั้งแต่ลิบโมงเช้า ในขณะเดียวกัน พ่อแม่เลิกวันธรรมดาพาลูกเล็กก่อนวัยเรียนมาทัศนศึกษา “ปลาอะไรเพียบไปหมดเลย ปลาอะไรหัวทิ่ม ปลากระเบนทิ่มตายเลย นันปลาอะไร ปลาตัวลอย” อีอิ๊ว เด็กน้อยแสดงอาการตื่นเต้นหัวเราะเสียงดัง พร้อมกับวิ่งไปวิ่งมาภายในอะควาเรียมอย่างมีความสุข และไม่ลืมที่จะตั้งคำถามกับพ่อและแม่หลายคำถาม โดยไม่ได้ฟังคำตอบแต่อย่างใด

อะควาเรียมศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ สมุทรสาคร เป็นห้องเรียนรู้อะควาเรียมที่ดีมาก ๆ ด้วยเป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์สัตว์น้ำที่มีคุณค่าด้านอนุรักษ์เชิงนิเวศประจำถิ่นอ่าวไทยตอนในและแม่น้ำท่าจีน ทั้งยังเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวทางธรรมชาติของจังหวัดที่มีรูปแบบการท่องเที่ยวให้เลือกได้หลากหลาย จัดแสดงนิทรรศการความรู้ด้านการประมง ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมชายฝั่ง และวิถีชีวิตของชุมชนที่ควรค่าแก่การจดจำ เป็นสถานที่จัดอบรมประชุมสัมมนาเชิงนันทนาการแบบ Outdoor Recreation มีเส้นทางเดินชมธรรมชาติของป่าชายเลน ต้นโกงกาง ต้นแสม

ภายในอะควาเรียมแห่งนี้มีปลาแปลกๆให้ชมมากมายอยู่ในอุโมงค์ปลา ปริมาตรน้ำ 400 ตัน และแบ่งเป็นโซนๆ จัดแสดงในตู้ปลาอีกหลายตู้ ปลาหมอตทะเล ปลากระเบนดำ ที่มีน้ำหนักตัวหนักกว่า 60 กก. ผูกปลาไหลมอเรย์

คุณครูนำนักเรียนอนุบาล 2 โรงเรียนพรรัตนพัฒนศาสตร์ (ซอยบางกระดี 29) มาทัศนศึกษาที่อะควาเรียม

ปลาการ์ตูน ปลาโคมงาม ปลากะแบนนอก ปลาสลิดหินแขก
ปลาจะละเม็ดใต้หัวน ปลาหมอตะเล ปลาซ่อนทะเล ปลา
ปักเป้าหนามทุเรียน เทาฉลาม ปลากะพงขาว ปลากะรังจุดฟ้า
ปลาฉลาม ปลาเสือดาว ปะการังปากแม่น้ำ ดอกไม้ทะเล
ปลาเก๋าลายจุด ปลาเก๋าลายน้ำตาล ปลากะมง ปลาตะกรับ
ปลาปักเป้าหน้าหมา ปลาปักเป้ากลอง ปลานกขุนทอง ปลา
กะรังหน้าหมู ปลาวัวยายฟ้า ปลาวัวยาน้ำเงิน ปลาแก้มแดง
ปลานาโงะขาว ปลาเยลโล่สตูกัว ปลาผีเสื้อนกกระเจิบ ปลา
ผีเสื้อเงิน ปลาโนรีคลิบบาว ปลาผีเสื้อ ปลาชั้งเปิดลาย
ปลาการ์ตูนอินเดียแดง ปลาดิน กุ้งมังกร 7 สี กุ้งมังกรเลน

ม้าน้ำ (Seahorse Hippo Campus spp) พบ
ชายฝั่งและแนวปะการังสามารถเปลี่ยนสีลำตัวได้ กินแพลงตอน
และสัตว์น้ำขนาดเล็ก ไรทะเล ม้าน้ำใช้เป็นเครื่องประดับ
และเป็นยาจีนบำรุงกำลัง ม้าน้ำหน้าตาแปลกประหลาด
คล้ายมังกรขนาดเล็ก มีครีบเล็กๆบางๆ คอยโบกบนหัวม้าน้ำ
เพื่อเป็นหางเสือเปลี่ยนทิศทางและยังมีครีบเล็กๆข้างตัว
วิธีชีวิตของม้าน้ำนั้นๆ เนิบช้ามาก ไม่เร่งรีบ เด็กๆไม่ชอบดู
เพราะรู้สึกเบื่อ วิ่งหนีไปเลย แต่ผู้ใหญ่ที่ชอบอยู่นิ่งๆให้ความ
สนใจเป็นพิเศษ ม้าน้ำที่นำมาจัดแสดงมีเพียง 5 ตัว ไม่มี
การแก่งแย่งหรือแย่งกันกินแต่อย่างใด จะผลัดกันออกไป
หากิน วิธีการก็แปลกๆกว่าจะได้กิน ม้าน้ำจะทำตัวแข็งเหมือน
หุ่นยนต์ ค่อยๆลอยตัวเข้าไปใกล้ไรทะเลแล้วถึงกิน ปากของ
ม้าน้ำคล้ายนก บางครั้งไรทะเลหนีห่างออกไป ม้าน้ำก็ไม่ไล่
ตามแต่อย่างใด ยังคงลอยตัวไปเรื่อย ๆ จนกว่าไรทะเลจะเข้า
มาถึง จึงค่อยๆอ้าปากจับ เมื่ออ้อมแล้วก็หลับไหลลอยกลับ
มาเกาะปะการังรวมกับกลุ่มม้าน้ำด้วยกัน บางตัวชอบอัสระ
ก็จะจมตัวอยู่ใต้น้ำหลับไหลไปเลย

ชั้นจัดแสดงเปลือกหอย หอยชักตีน หอยสังข์หนาม
เพรียงหิน หอยเบี้ย หอยเจดีย์ หอยสังข์ หอยนมสาว
หอยโข่งทะเล หอยแมลงภู่ หอยแครง หอยมุกจาน

หอยมิดไก่น หอยทุเรียน หอยนางรม หอยดัลล หอยเซลล์
หอยจอบ หอยสังข์หนาม เต่ากระ ไรทะเล อาร์ทีเมีย
ไรน้ำเค็ม ไรสีน้ำตาล

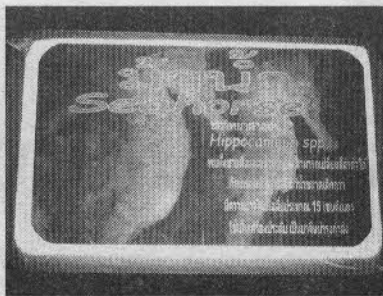
นำแปลกที่อะควาเรียมแห่งนี้ไม่มีการจัดแสดง
ปลาทุแต่อย่างใด ทั้ง ๆที่ปลาทุเป็นอาหารอยู่คู่ครัวไทย
มาโดยตลอด คนไทยกินปลาทุเป็นแสนต้น ติดอันดับ
มากที่สุดในโลก จึงเป็นคำถามยอดฮิต คำตอบที่ได้รับจาก
เบญจมาศ บุญอุบล นักวิชาการกรมประมง ศูนย์วิจัยและ
พัฒนาประมงชายฝั่งสมุทรสาคร อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรสาคร
ทำงานอยู่ภายในอาคารที่ไม่ไกลจากอะควาเรียม ให้คำตอบ
ว่า “ปลาทุมียหลายชนิด ปลาทุแม่กลอง หน้างอคอหัก ปลาทุรัง
(โมง) สีเขียว ลายหางๆ ไม่ชอบอยู่ในที่ตื้น ปลาทุอินเดีย
ปลาทุใจเสาะมาก ไม่มีใครเพาะปลาทุมาเลี้ยง ที่นี้ ผอ.
ศูนย์วิจัยและพัฒนาประมงชายฝั่ง สุทธิชัย ฤทธิธรรม และ
ทีมงานอีก 2 ท่าน ให้ความสนใจและรวบรวมศึกษาปลาทุ
เป็นที่แรกของโลก ขยายพันธุ์ปลาทุ ทำกันมา 7 ปี เริ่มเลี้ยง
ปลาทุตั้งแต่ ปี 2551 นำปลาทุมาเป็นฝูงรวบรวมจากไข่
ปลาทุของชาวประมง เราติดไปกับเรือชาวประมงแล้วนำฝูง
ปลาทุเป็นร้อยเพื่อนำมาเลี้ยงไว้ในบ่อไฟเบอร์กลาสที่ซึ่ง
เชือกไว้กันปลาทุกระโดด เพราะปลาทุตกใจเก่งเมื่อได้ยิน
เสียงดัง จะแยกออกจากฝูง แล้วค่อยมารวมฝูงกันภายหลัง
ปลาทุทั้งหมดเลี้ยงไว้ด้วยน้ำทะเลที่ดูดมาจากกันอ่าวเข้ามา
ในคลองสูบ พักน้ำไว้ในบ่อดินดูดเข้ามา ใช้สารเคมีฆ่า
เชื้อโรค”

ปลาทุที่เพาะเลี้ยงนำใส่ตู้กระจกเพื่อไปจัดแสดง
นอกสถานที่ เมื่อทางจังหวัดจัดงานเทศกาลปลาทุ เพื่อให้
นักท่องเที่ยวได้ชม ปลาทุแรกเกิดจนถึงวัยเจริญพันธุ์ อายุ
ประมาณ 8 เดือน ก็สามารถวางไข่ได้แล้ว เมื่ออยู่ในทะเลที่
มีอุณหภูมิคงที่ไม่เปลี่ยนแปลงเป็นเวลานานกว่าหนึ่งปีแล้ว
ในประเทศญี่ปุ่น อุณหภูมิต่ำ แต่ในเมืองไทยอุณหภูมิสูงขึ้น
เมื่อนำปลาทุมาอยู่ในสถานที่เพาะเลี้ยงก็จำเป็นต้องปรับ
อุณหภูมิให้คงที่ ควบคุมสิ่งแวดล้อม ควบคุมอาหาร จะ
ทำให้ปลาทุวางไข่ได้ตลอดทั้งปี ส่วนใหญ่จะวางไข่ในช่วง
เวลากลางคืน เจ้าหน้าที่จะเอาสวิงเก็บไข่ไปไว้ในถังพัก นำ
ไปอนุบาลด้วยแพลงตอน 30 วัน ไข่ปลาทุออกมาจะพองน้ำ
เหมือนกับเมล็ดแมงลัก เวลาไข่ปลาทุอยู่ในท้องจะเป็นเม็ดแข็ง
แต่เมื่อผสมพันธุ์แล้วดูดน้ำเข้าไปในตัวพองพองลอยน้ำ

ปลาทุที่นิยมรับประทานกันคือ ปลาทุแม่กลอง
หน้างอคอหัก เป็นเพราะปลาทุที่จับได้นั้นตัวตรงๆเมื่อนำมา

ปูก้ามดาบ ปูผู้แทน ปูแสม

ม้าน้ำ

ปลาสลิดหินฟ้าทางเหลือง

ลงแข่งที่सानจากไม้ไผ่ ก็จำเป็นต้องกดตัวปลาลงไปให้พอดีกับแข่งปลาทุ จึงเห็นเป็นสภาพหน้างอคอหัก เพื่อให้เต็มแข่ง 2-3 ตัว จึงกลายเป็นสัญลักษณ์ของปลาทุ หน้างอคอหัก ปลาทุสดๆที่ใช้ชีวิตอยู่ในท้องทะเล จะมีสีสด และมีลายจุดขนานกันทั้งตัว แต่เมื่อปลาทุเสียชีวิตแล้วจะไม่เห็นลายจุดแต่อย่างใด

เบญจมาศ บุญบรม เล่าว่า **สุทธิชัย ฤทธิธรรม** ปราชญ์ปลาทุเมืองไทย ฟอรัมที่ทีมงานร่วมกันศึกษาชีวิตปลาทุในอ่าวไทย เนื่องจากชาวประมงใช้เครื่องมือจับปลาอย่างหนาแน่นทั้งอวนลาก อวนรุน เรือปั่นไฟจับสัตว์น้ำเกินกำลังผลิต ทั้งยังเกินกำลังการฟื้นตัวจากธรรมชาติ แนวโน้มจับได้ปลาทุตัวเล็กลง มีสัญญาณว่าปลาทุที่จับมาได้ไม่รอดจับขึ้นมาไม่เท่าไรก็ตาย ชาวประมงทำหน้าที่เป็นนายพรานล่าเหยื่อด้วยการใช้เครื่องมืออย่างหนาแน่น จะเห็นได้ว่าวิถีชีวิตของปลาทุ ว่ายน้ำตลอด 24 ชั่วโมง เมื่อใช้เครื่องมือรุนแรงเช่นนี้มีโอกาสบาดเจ็บที่หาง เลือดไหล ยิ่งว่ายน้ำไม่หยุด โอกาสที่แผลจะลามใหญ่โต ปลาทุเป็นปลาอยู่เป็นฝูง เข้ากลุ่มตลอดเวลา ก็ต้องว่ายน้ำตามเพื่อนในกลุ่ม จะไม่ยอมพลัดฝูงจากกลุ่ม ก็ส่งผลให้เลือดไหลไม่หยุด พฤติกรรมปลาทุไม่อยู่ตัวเดียว แต่จะเกาะกลุ่มเป็นฝูง ปลาทุไม่มีจำฝูง แต่จะผลัดกันนำ ปลาทุป่วยจะว่ายน้ำช้าลง มีผิวสีเข้มขึ้น จำเป็นต้องจับแยกจากกลุ่ม มิฉะนั้นจะทำให้ปลาตัวอื่นป่วยตามไปด้วย

อะควาเรียมศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ สมุทรสาคร ก่อสร้างด้วยงบประมาณจังหวัดสมุทรสาคร ประจำปีงบประมาณ 2552-2553 โดยสำนักงานประมงจังหวัดสมุทรสาคร เป็นผู้ดำเนินการ เป็นเงินกว่า 78 ล้านบาท แล้วเสร็จเมื่อวันที่ 26 กันยายน 2553 ต่อมาได้ส่งมอบให้องค์การบริหารส่วนตำบลโคกขามดูแลก็จริงอยู่ ส่งเจ้าหน้าที่ทั้งหมด 13 คน เข้ามาทำงาน แต่งานทุกอย่างไม่ได้เปิดเสร็จ ค่าใช้จ่ายมากมายในการบำรุงรักษาซ่อมแซม โดยเฉพาะค่าไฟฟ้าใน

อาคารเดือนละเป็นแสนบาท ในขณะที่มีนโยบายไม่เก็บค่าเข้าชมแต่อย่างใด ขณะเดียวกันเส้นทางที่จะเข้าชมยังอะควาเรียมค่อนข้างซับซ้อน ป้ายบอกทางก็ยังไม่ชัดเจน อบต.โคกขามต้องขอความร่วมมือจากหน่วยงานต่างๆ ก็ประสบปัญหา ทั้งนี้เพราะที่จังหวัดสมุทรสาคร มีการเปลี่ยนแปลงผู้ว่าราชการจังหวัดบ่อยครั้ง ทำให้นโยบายเปลี่ยนแปลง ปัจจุบัน **ร.ต.ท. อาทิตย์ บุญญะโสภิต** เป็นผู้ว่าราชการจังหวัดสมุทรสาคร ทำให้อะควาเรียมแห่งนี้ก็พลอยสะดุดตามไปด้วย เนื่องจากต้องขอความร่วมมือจากหลายฝ่ายในการดำเนินงาน ขณะนี้ตัวอาคารด้านนอกก็มีร่องรอยสัลดอก จนเห็นอิฐแดงในบางช่วง ทางเดินที่เป็นสะพานไม้ชำรุดทรุดโทรม รวมถึงแผ่นกระเบื้องชำรุด ทั้งๆที่เพิ่งสร้างเสร็จได้ไม่นาน แถมยังมีการปักป้ายไว้ด้วยว่า เด็ก และผู้สูงอายุที่เดินบนสะพาน ต้องอยู่ในความดูแลอย่างใกล้ชิด โดยเฉพาะเมื่อเดินเข้าไปภายในเส้นทางเดินชมธรรมชาติ

น่าเป็นห่วงว่าอะควาเรียมแห่งนี้ ไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก ทั้งๆที่มีสิ่งดี ๆ จัดแสดงอยู่ภายในอาคาร แต่ไม่มีใครล่วงรู้ ยิ่งวันธรรมดาด้วยแล้ว แม้ค่าทั้งหลายบ่นอุบว่า “ไม่มีคนมาเที่ยว นานๆถึงจะมีรถโรงเรียน พานักเรียนมาเที่ยวชม แต่เมื่อถึงเวลากลางวัน ก็จะไปกินข้าวที่โรงเรียน ดังนั้นอาหารว่างทั้งหลายที่แม่ค้านำมาขายก็ขายไม่ได้ ต้องรอนักท่องเที่ยวจราจรเข้ามา”

อนึ่ง อะควาเรียมศูนย์แสดงพันธุ์สัตว์น้ำ สมุทรสาคร เปิดให้ประชาชนเข้าชมฟรี ตั้งแต่วันที่ 12 สิงหาคม 2554 ในวันธรรมดา ตั้งแต่ 10.00 - 17.00 น. ยกเว้นวันพุธ ส่วนวันเสาร์-อาทิตย์ และวันนักขัตฤกษ์ เปิด 09.00 - 17.00 น. หากต้องการเข้าชมเป็นหมู่คณะ ต้องการวิทยากรนำชม หรือชมการแสดงลงดำน้ำให้อาหารปลาในอุโมงค์ ติดต่อมาที่องค์การบริหารส่วนตำบลโคกขาม 99 หมู่ 9 ตำบลโคกขาม อำเภอเมืองสมุทรสาคร จังหวัดสมุทรสาคร 74000 หรือโทร.0-3445-7004 หรือ 08-6899-5256